

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗

องค์การบริหารส่วนตำบลนิคมชัย
อำเภอสระโบสถ์ จังหวัดลพบุรี

คำนำ

เหตุการณ์ความเสี่ยงด้านการทุจริตเกิดแล้วจะมีผลกระทบทางลบ ซึ่งปัญหามาจากสาเหตุที่ค้นหาต้นตอต่างๆที่แท้จริงได้ยาก ความเสี่ยงจึงจำเป็นต้องคิดล่วงหน้าเสมอ การป้องกันการทุจริต คือ การแก้ปัญหาที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าส่วนราชการ และเป็นเจตจำนงของทุกองค์กรที่ร่วมต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบอันเป็นวาระเร่งด่วนของรัฐบาล

การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กร จะช่วยให้เป็นหลักประกันระดับหนึ่งได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่า องค์กรที่ไม่มีให้นำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันโดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

องค์การบริหารส่วนตำบลนิคมชัย เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนหน่วยงานภาครัฐให้บริหารงานภายใต้กรอบธรรมาภิบาล โดยการประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงเป็นเครื่องมือหนึ่งในการขับเคลื่อนธรรมาภิบาลเพื่อลดปัญหาการทุจริตภาครัฐ ตามคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๖๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ เรื่อง ๒ มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ที่กำหนดให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ เฝ้าระวัง เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบได้

องค์การบริหารส่วนตำบลนิคมชัย ได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงในองค์กรขึ้น เพื่อให้หน่วยงานมีมาตรการ ระบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
การประเมินความเสี่ยงการทุจริตประจำปี	
๑.วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๑
๒.การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร	๑
๓.กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๒
๔.องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต	๓
๕.ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๔
การประเมินความเสี่ยงการทุจริตขององค์การบริหารส่วนตำบลนิคมชัย	
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗	
- การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)	๙
- การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๑๐
- การให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริต	๑๒
- สรุปผลการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๑๔
- การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	๑๕

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กร ได้ตั้งนั้นการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตการออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการการควบคุม ภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริตตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้าน การทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กรทั้งนี้การนำเครื่องมือการ ประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มี การทุจริตหรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่นหรือหาก เกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรอื่นที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมา ใช้เพราะได้มีการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่ อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการ ระบบหรือ แนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการ ทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

๒. การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยง ก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกแซงกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงาน ปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่ มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายใน จะเป็นลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยงเป็นการสอบทาน เป็นลักษณะ Post-Decision

๓. ประเภทความเสี่ยงการทุจริต

๑.

ความเสี่ยงทุจริตที่เกี่ยวข้อง กับการพิจารณาอนุมัติอนุญาต ตาม พ.ร.บ. อำนาจความ สะดวกในการพิจารณาอนุญาต ของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘

๒.

ความเสี่ยงทุจริตในความโปร่งใส ของการใช้อำนาจและตำแหน่ง หน้าที่

๓.

ความเสี่ยงทุจริตในความโปร่งใส ของการใช้จ่ายงบประมาณและ การบริหารจัดการทรัพยากร ภาครัฐ

๔.กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

กรอบตามหลักของ การควบคุมภายในองค์กรตามมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ (Committee of Sponsoring Organizations ๒๐๑๓) ซึ่งมาตรฐาน COSO เป็นมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับมาตั้งแต่เริ่มออกประกาศออกประกาศใช้เมื่อปี ๑๙๙๒ สำหรับมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ๑๗ หลักการดังนี้

องค์ประกอบที่ ๑ สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)

- หลักการที่ ๑ องค์กรยึดหลักความซื่อตรงและจริยธรรม
- หลักการที่ ๒ คณะกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการกำกับดูแล
- หลักการที่ ๓ คณะกรรมการและฝ่ายบริหาร มีอำนาจการสั่งการชัดเจน
- หลักการที่ ๔ องค์กร จูงใจ รักษาไว้ และจูงใจพนักงาน
- หลักการที่ ๕ องค์กรผลักดันให้ทุกตำแหน่งรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๒ การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

- หลักการที่ ๖ กำหนดเป้าหมายชัดเจน
- หลักการที่ ๗ ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างครอบคลุม
- หลักการที่ ๘ พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต
- หลักการที่ ๙ ระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่จะกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๓ กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

- หลักการที่ ๑๐ ควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
- หลักการที่ ๑๑ พัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุม
- หลักการที่ ๑๒ ควบคุมให้นโยบายสามารถปฏิบัติได้

องค์ประกอบที่ ๔ สารสนเทศและการสื่อสาร(Information and Communication)

- หลักการที่ ๑๓ องค์กรข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ
- หลักการที่ ๑๔ มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ให้การควบคุมภายในดำเนินต่อไปได้
- หลักการที่ ๑๕ มีการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก ในประเด็นที่อาจกระทบต่อการควบคุม

ภายใน

องค์ประกอบที่ ๕ กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities)

- หลักการที่ ๑๖ ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน
- หลักการที่ ๑๗ ประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในทันเวลาและเหมาะสม

ทั้งนี้องค์ประกอบการควบคุมภายในแต่ละองค์ประกอบและหลักการจะต้อง Present & Function (มีอยู่จริง และนำไปปฏิบัติได้) อีกทั้งทำงานอย่างสอดคล้องและสัมพันธ์กัน จึงจะทำให้การควบคุมภายในมีประสิทธิภาพ

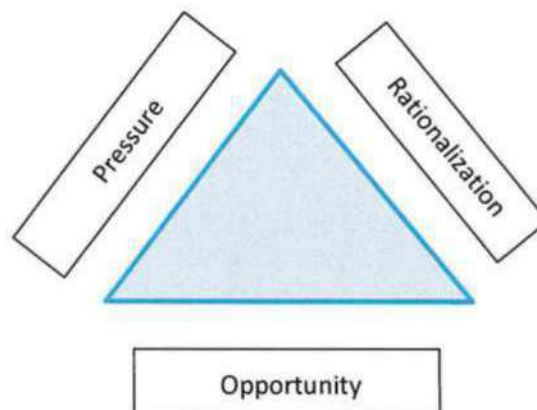
กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๔ กระบวนการ ดังนี้

- **Corrective** : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิด สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก
- **Detective** : เฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบ ต้องสอดส่องตั้งแต่แรก ตั้งข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัย ทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสแก่นักบริหาร
- **Preventive** : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่นำไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำความผิด ในส่วนที่พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก(Known Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไปมีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาได้อีก
- **Forecasting** : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดขึ้นและป้องกันป้องปราม ล่วงหน้าในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Factor)

๕.องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือโอกาสซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่างๆ คุณภาพการควบคุมกำกับภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต(Fraud Triangle)

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริตหรือสามเหลี่ยมการทุจริต(Fraud Triangle)

ศัพท์เฉพาะ/คำนิยาม	คำนิยาม
Pressure	ความกดดันและแรงกดดันเมื่อเกิดเหตุการณ์คับขันจากสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ มีความจำเป็นต้องการเงิน
Opportunity	โอกาส เหตุการณ์ สถานการณ์ที่เอื้ออำนวย มีสิ่งล่อตาล่อใจ เปิดโอกาสที่จะฉกฉวยผลประโยชน์เนื่องจากความบกพร่องหรือจุดอ่อนของระบบงานหรือช่องว่างของกฎระเบียบที่เปิดโอกาสให้ทำได้
Rationalization	มีเหตุผล มีเหตุผลเข้าข้างตนเองว่าสามารถทำได้ คนอื่นยังสามารถทำได้โดยไม่คิดว่าผิด มีความสามารถ และโอกาสที่เกิดจากตำแหน่งหน้าที่

๖. ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตมี ๙ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การระบุความเสี่ยง
๒. การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง
๓. เมทริกส์ระดับความเสี่ยง
๔. การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยง
๕. การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง
๖. การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง
๗. จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง แนวทางบริหารจัดการความเสี่ยง
๘. การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง
๙. การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง

ขั้นเตรียมการ : ประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ก่อนทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ต้องทำการคัดเลือกงานหรือกระบวนการงานจากภารกิจในแต่ละประเภทที่จะทำการประเมิน ซึ่งคู่มือนี้ได้จำแนกขอบเขตของการประเมินความเสี่ยงการทุจริตไว้ ๓ ด้าน ดังนี้ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต (เฉพาะหน่วยงานที่มีการให้บริการประชาชนอนุมัติ หรืออนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘) ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ และ ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ เมื่อคัดเลือกได้แล้ว ให้ทำการคัดเลือกกระบวนการงานของประเภทด้านนั้นๆ โดยเฉพาะการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต และจัดเตรียมข้อมูลขั้นตอนการปฏิบัติงาน หรือแนวทางหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง จากนั้นให้ลงมือทำการตามขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ตัวอย่างในการประเมินความเสี่ยง ในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตการออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ขั้นตอนที่ ๑ นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนเตรียมการในส่วนรายละเอียดขั้นตอน แนวทางหรือเกณฑ์การปฏิบัติงานของกระบวนการที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นย่อมประกอบไปด้วย ขั้นตอนย่อยในการระบุความเสี่ยงตามขั้นตอนที่ ๑ ให้ทำการระบุความเสี่ยงอธิบายรายละเอียด รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น และในการประเมินต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนินงานเรื่องที่จะทำการประเมินด้วย เนื่องจากในกระบวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยง หรือโอกาสเสี่ยงต่ำ แต่อาจพบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องนั้นๆ ในการดำเนินงานที่ไม่ได้อยู่ในขั้นตอนก็เป็นไป โดยไม่ต้องคำนึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้ว นำข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวลงในประเภทของความเสี่ยงซึ่งเป็น Known Factor หรือ Unknown Factor

Known Factor	ความเสี่ยงทั้ง ปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้มา เคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่า มีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติ มีตำนานอยู่แล้ว
Unknown Factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต ปัญหา/พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น(คิดล่วงหน้า ตีตนไปก่อนใช้เสมอ)

เทคนิคในการระบุความเสี่ยง หรือค้นหาความเสี่ยงการทุจริตด้วยวิธีต่างๆ ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๒ วิธีการประเมินความเสี่ยงการทุจริตมีขั้นตอนหลัก ๓ ขั้นตอน และตารางประกอบการประเมิน ดังนี้

๒.๑) การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๒.๒) การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๒.๓) การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ก่อนทำการประเมินความเสี่ยงหน่วยงานต้องกำหนดเกณฑ์สำหรับการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมิน ตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือด้านโอกาส และด้านผลกระทบ การให้คะแนนทั้ง ๒ ปัจจัย รายละเอียดดังนี้

➤ **โอกาสที่จะเกิด (Likelihood)** พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงในช่วงเวลาหนึ่งในรูปของความถี่ หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้นๆ

➤ **ผลกระทบ (Impact)** การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น โดยสามารถแบ่งเป็นผลกระทบทางการเงินและผลกระทบที่ไม่ใช่การเงิน

เกณฑ์โอกาสเกิดการทุจริต(Likelihood)

โอกาสเกิดการทุจริต(Likelihood)	
๕	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๕ ครั้งต่อปี
๔	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๔ ครั้งต่อปี
๓	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๓ ครั้งต่อปี
๒	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๒ ครั้งต่อปี
๑	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๑ ครั้งต่อปี

เกณฑ์ผลกระทบ (Impact) ทางด้านการเงิน

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Likelihood)	
๕	ความเสียหายมากกว่า ๑ ล้านบาท
๔	ความเสียหายตั้งแต่ ๒ แสน บาท - ๑ ล้านบาท
๓	ความเสียหายตั้งแต่ ๕ หมื่นบาท บาท - ๕ หมื่นบาท
๒	ความเสียหายตั้งแต่ ๑ - ๕ หมื่นบาท
๑	ความเสียหายน้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท

เกณฑ์ผลกระทบ (Impact) ที่ไม่ใช่ทางการเงิน

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Likelihood)	
๕	เกิดความเสียหายต่อรัฐ เจ้าหน้าที่ถูกลงโทษซึ่งมีความผิดเข้าสู่กระบวนการทางยุติธรรม
๔	ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส สื่อมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ลงข่าวอย่างต่อเนื่อง และสังคมให้ความสนใจ
๓	หน่วยตรวจสอบของหน่วยงาน หรือหน่วยตรวจสอบจากภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง
๒	ปรากฏข่าวสื่อที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส
๑	แทบจะไม่มี

เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

Risk Score					
โอกาสเกิด	ผลกระทบ				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
๔	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
๓	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๒	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
๑	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง

ตารางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริตโดยพิจารณาจากขั้นตอนการดำเนินงานพิจารณาจาก ๒ ปัจจัยคือ โอกาสเกิด (Likelihood) และ ผลกระทบ (Impact) จะได้ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score) ว่าอยู่ในระดับ สูงมาก สูง ปานกลาง หรือต่ำ ตามเกณฑ์ที่หน่วยงานได้กำหนดไว้ในขั้นตอนที่ ๑ โดยตารางการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต การให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริต และระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ตัวอย่างตารางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (LxI)		
			Likelihood	Impact	Risk Score

การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง

มาตรการ หมายถึง วิธีการหรือแนวทางที่กำหนดขึ้นเพื่อควบคุม หรือลดโอกาสความเสี่ยงการทุจริต โดยความเสี่ยงการทุจริตที่อยู่ในโซนสีแดง(Red Zone) จะถูกเลือกมาจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ส่วนลำดับความเสี่ยงที่อยู่ในโซนสีส้ม สีเหลือง จะถูกเลือกในลำดับต่อมา มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอาจมีหลากหลายวิธีการ หน่วยงานควรทำการคัดเลือกวิธีที่ดีที่สุด และประเมินความคุ้มค่าเหมาะสมกับระดับความเสี่ยงการทุจริตที่ได้จากการประเมิน มาประกอบด้วย

การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ให้นำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตของ กระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมินของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน(Key Control in place) มาทำการประเมินว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับใด ดี พอใช้ หรือ อ่อน เพื่อพิจารณาจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติม(Further Actions to be Taken) โดยมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตควรเชื่อมโยงให้มีความสอดคล้องกับความเสี่ยงที่ประเมินไว้ และต้องมีการติดตามเพื่อประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริตในกิจกรรมตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตที่กำหนดไว้เพื่อเป็นการยืนยันผลว่า มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใด หรืออาจต้องเพิ่มเติมหรือปรับแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตใหม่หากพบว่ารูปการทุจริตหรือมีสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปตามวงจร PDCA

ตัวอย่าง ตารางการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

กระบวนการ/โครงการ		
หน่วยงาน		
ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน/ ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต
๑.	ขั้นตอนการดำเนินงาน: ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	
๒.	ขั้นตอนการดำเนินงาน: ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	

การระบุขั้นตอน/ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต = โอกาสเกิด (Likelihood) X ผลกระทบ (Impact)

มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต = ระบุมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตและรายละเอียดของ มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต เช่น แนวทาง รูปแบบ วิธีดำเนินการ วิธีการนำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต ไปสู่การปฏิบัติหรือบังคับใช้ ระยะเวลาดำเนินการ ให้ชัดเจน

หมายเหตุ: การระบุขั้นตอน/ประเด็นความเสี่ยงการทุจริตเฉพาะขั้นตอนของการดำเนินงานที่มีความเสี่ยง สูงมาก/สูง/ปานกลาง ตามรางที่ ๑

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗
องค์การบริหารส่วนตำบลนิคมชัย อำเภอกระโพ จังหวัดลพบุรี

ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง(Risk Identification)

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ด้าน

๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต
๒. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๓. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

กระบวนการ/งาน : -

หน่วยงาน: องค์การบริหารส่วนตำบลนิคมชัย

ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยง	
		Know Factor (เคยเกิดขึ้นแล้ว)	Unknown Factor (ยังไม่เคยเกิดขึ้น)
๑	การรับพนักงานเข้าปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด -มีการเรียกรับผลประโยชน์ในการรับพนักงานเข้าปฏิบัติงาน -มีการรับฝากพนักงานที่จะเข้าปฏิบัติงานจากผู้มีอำนาจหรือผู้ที่สนิทสนม		✓
๒	การประเมินภาษีต่ำความเป็นจริง -ไม่ประเมินภาษีตามความเป็นจริงแต่ประเมินตามแบบที่ผู้เสียภาษียื่น		✓
๓	ถนนที่มีการก่อสร้างใหม่ไม่สามารถใช้งานได้เนื่องจากไม่เป็นไปตามโครงการจัดซื้อจัดจ้าง -การตรวจรับงานก่อสร้างตามเอกสารที่ผู้รับเหมาแจ้งแต่ไม่มีการออกตรวจหน้างานจริง		✓

หมายเหตุ Know Factor = ความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูง มีประวัติอยู่แล้ว

Unknown Factor = ไม่เคยเกิดหรือไม่ประวัติมาก่อน

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตขององค์การบริหารส่วนตำบลนิยมชัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗

ที่	โครงการ/ กิจกรรม	ประเด็น/ ขั้นตอน/ กระบวนการ ดำเนินงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยง ที่อาจเกิดขึ้น	ปัจจัยเสี่ยงที่อาจมี ผลกระทบ/กระตุ้นให้ เกิดการทุจริต	การควบคุม/ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง	ประเมินระดับความเสี่ยง							มาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต	ตัวชี้วัด ผลสำเร็จ	
						ไม่มี	ต่ำ มาก	ต่ำ	กลาง	สูง	สูง มาก	สูง สุด			
๑	-	การใช้อำนาจ หน้าที่เรียกเก็บ ผลประโยชน์	การรับพนักงานเข้า ปฏิบัติงานไม่เป็นไป ตามหลักเกณฑ์ที่ กฎหมายกำหนด	-มีการเรียกเก็บ ผลประโยชน์ในการรับ พนักงานเข้า ปฏิบัติงาน -มีการรับฝากพนักงาน ที่จะเข้าปฏิบัติงาน จากผู้มีอำนาจหรือผู้ที่ สนิทสนม	-ประกาศ คณะกรรมการ พนักงานส่วนตำบล จังหวัดลพบุรีเรื่อง หลักเกณฑ์เกี่ยวกับ การกำหนด มาตรฐานตำแหน่ง ลูกจ้างองค์การ บริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๕๖ -เน้นย้ำผู้มีหน้าที่ ให้ปฏิบัติงานตาม หลักเกณฑ์ที่ กฎหมายกำหนด อย่างเคร่งครัด			✓						๑.เน้นย้ำให้ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติงานตาม หลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดอย่าง เคร่งครัด ๒.ต้องไม่ถกนนำถึงการให้ การรับ ของขวัญ ของที่ระลึก ของกำนัล หรือ ผลประโยชน์ใดๆ ๓.ควบคุมกำกับดูแลไม่ให้บุคลากรใช้ ตำแหน่งหน้าที่ราชการเพื่อให้ได้มาซึ่ง ผลประโยชน์ส่วนตน ไม่ว่าจะ ของขวัญ ของรางวัล ความก้าวหน้าหรือ ผลประโยชน์ในรูปแบบใดๆ ๔.หลีกเลี่ยงกิจกรรมใดๆที่ทำให้องค์กร เสื่อมเสียชื่อเสียงประชาชนขาดความ ไว้วางใจ ๕. ไม่ยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลใน ครอบครัวให้หรือรับของขวัญหรือ ประโยชน์อื่น	จำนวนผู้ ร้องขอให้ ตรวจสอบ การรับ พนักงาน เข้า ปฏิบัติงาน

ที่	โครงการ/ กิจกรรม	ประเด็น/ ขั้นตอน/ กระบวนการ ดำเนินงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยง ที่อาจเกิดขึ้น	ปัจจัยเสี่ยงที่อาจมี ผลกระทบ/กระตุ้นให้ เกิดการทุจริต	การควบคุม/ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง	ประเมินระดับความเสี่ยง							มาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต	ตัวชี้วัด ผลสำเร็จ	
						ไม่มี	ต่ำ มาก	ต่ำ	กลาง	สูง	สูง มาก	สูง สุด			
๒	-	การเอื้อ ประโยชน์ต่อ พวกพ้อง	การคำนวณภาษีต่ำ กว่าความเป็นจริง	-ไม่ประเมินภาษีตาม ความเป็นจริงแต่ ประเมินตามแบบที่ ผู้เสียภาษีอื่น	-พระราชบัญญัติ ภาษีที่ดินและสิ่ง ปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒ -พระราชบัญญัติ ภาษีป้าย พ.ศ. ๒๕๑๐ และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕			✓						๑.เน้นย้ำให้ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติงานตาม หลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดอย่าง เคร่งครัด ๒.ต้องไม่เอื้อนเอียงการให้ การรับ ของขวัญ ของที่ระลึก ของกำนัล หรือ ผลประโยชน์ใดๆ ๓.ไม่ยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลใน ครอบครัวให้หรือรับของขวัญหรือ ประโยชน์อื่น	จำนวนผู้ ร้องขอให้ ตรวจสอบ การ ประเมิน ภาษี
๓	-	การตรวจรับ งานไม่มีการ ตรวจรับจาก พนักงานจริง	ถนนที่มีการก่อสร้าง ใหม่ไม่สามารถใช้ งานได้เนื่องจากไม่ เป็นไปตามแบบ มาตรฐานโครงการ จัดซื้อจัดจ้าง	-การตรวจรับงาน ก่อสร้างตามเอกสารที่ ผู้รับเหมาแจ้งแต่ไม่มี การออกตรวจพนักงาน จริง	-พระราชบัญญัติการ จัดซื้อจัดจ้างและ การบริหารพัสดุ ภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ -ระเบียบ กระทรวงการคลังว่า ด้วยการจัดซื้อจัด จ้างและการบริหาร พัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐			✓					๑.กำกับผู้มีหน้าที่ปฏิบัติงานให้ยึดมั่นใน ผลประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ ๒.เน้นย้ำให้ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติงานตาม หลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดอย่าง เคร่งครัด ๓.ควบคุมกำกับดูแลไม่ให้บุคลากรใช้ ตำแหน่งหน้าที่ราชการเพื่อให้ได้มาซึ่ง ผลประโยชน์ส่วนตน ไม่ว่าจะ ของขวัญ ของรางวัล ความก้าวหน้าหรือ ผลประโยชน์ในรูปแบบใดๆ	จำนวนผู้ ร้องขอให้ ตรวจสอบ โครงการ ก่อสร้าง	

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ตารางที่ ๑ การให้คะแนนโอกาสการเกิดทุจริต (Likelihood)

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต (ครั้ง/ปี)				
		๑	๒	๓	๔	มากกว่า ๕
๑	การรับพนักงานเข้าปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด -มีการเรียกรับผลประโยชน์ในการรับพนักงานเข้าปฏิบัติงาน -มีการรับฝากพนักงานที่จะเข้าปฏิบัติงานจากผู้มีอำนาจหรือผู้ที่สนิทสนม	✓				
๒	การประเมินภาษีต่ำความเป็นจริง -ไม่ประเมินภาษีตามความเป็นจริงแต่ประเมินตามแบบที่ผู้เสียภาษียื่น	✓				
๓	ถนนที่มีการก่อสร้างใหม่ไม่สามารถใช้งานได้เนื่องจากไม่เป็นไปตามโครงการจัดซื้อจัดจ้าง -การตรวจรับงานก่อสร้างตามเอกสารที่ผู้รับเหมาแจ้งแต่ไม่มีการออกตรวจหน้างานจริง			✓		

ตารางที่ ๒ การให้คะแนนเกณฑ์ผลกระทบที่ไม่ใช่ทางการเงิน

ที่	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ผลกระทบ(Impact)				
		๑	๒	๓	๔	๕
๑	การรับพนักงานเข้าปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด -มีการเรียกรับผลประโยชน์ในการรับพนักงานเข้าปฏิบัติงาน -มีการรับฝากพนักงานที่จะเข้าปฏิบัติงานจากผู้มีอำนาจหรือผู้ที่สนิทสนม	✓				
๒	การประเมินภาษีต่ำความเป็นจริง -ไม่ประเมินภาษีตามความเป็นจริงแต่ประเมินตามแบบที่ผู้เสียภาษียื่น	✓				
๓	ถนนที่มีการก่อสร้างใหม่ไม่สามารถใช้งานได้เนื่องจากไม่เป็นไปตามโครงการจัดซื้อจัดจ้าง -การตรวจรับงานก่อสร้างตามเอกสารที่ผู้รับเหมาแจ้งแต่ไม่มีการออกตรวจหน้างานจริง	✓				

หมายเหตุ ๕ : เกิดความเสียหายต่อรัฐ เจ้าหน้าที่ถูกลงโทษข้อมูลความผิดเข้าสู่กระบวนการทางยุติธรรม

๔ : ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส สื่อมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ลงข่าวอย่างต่อเนื่อง และสังคมให้ความสนใจ

๓ : หน่วยตรวจสอบของหน่วยงาน หรือหน่วยตรวจสอบจากภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง

๒ : ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส

๑ : แทบจะไม่มี

ตารางที่ ๓ การให้คะแนนของความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)		
		Likelihood	Impact	Risk Score
๑	การรับพนักงานเข้าปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด -มีการเรียกรับผลประโยชน์ในการรับพนักงานเข้าปฏิบัติงาน -มีการรับฝากพนักงานที่จะเข้าปฏิบัติงานจากผู้มีอำนาจหรือผู้ที่สนิทสนม	๑	๑	๑
๒	การประเมินภาษีค่าความเป็นจริง -ไม่ประเมินภาษีตามความเป็นจริงแต่ประเมินตามแบบที่ผู้เสียภาษียื่น	๑	๑	๑
๓	ถนนที่มีการก่อสร้างใหม่ไม่สามารถใช้งานได้เนื่องจากไม่เป็นไปตามโครงการจัดซื้อจัดจ้าง -การตรวจรับงานก่อสร้างตามเอกสารที่ผู้รับเหมาแจ้งแต่ไม่มีการออกตรวจหน้างานจริง	๓	๑	๓

ตารางที่ ๔ เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

Risk Score					
โอกาสเกิด	ผลกระทบ				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
๔	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
๓	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๒	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
๑	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง

สรุปผลการประเมินความเสี่ยงการทุจริต
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗ ขององค์การบริหารส่วนตำบลนิคมชัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score	คำอธิบาย
๑	การรับพนักงานเข้าปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด -มีการเรียกรับผลประโยชน์ในการรับพนักงานเข้าปฏิบัติงาน -มีการรับฝากพนักงานที่จะเข้าปฏิบัติงานจากผู้มีอำนาจหรือผู้ที่สนิทสนม	๑	ความเสี่ยงอยู่ในระดับต่ำ
๒	การประเมินภาษีค่าความเป็นจริง -ไม่ประเมินภาษีตามความเป็นจริงแต่ประเมินตามแบบที่ผู้เสียภาษียื่น	๑	ความเสี่ยงอยู่ในระดับต่ำ
๓	ถนนที่มีการก่อสร้างใหม่ไม่สามารถใช้งานได้เนื่องจากไม่เป็นไปตามโครงการจัดซื้อจัดจ้าง -การตรวจรับงานก่อสร้างตามเอกสารที่ผู้รับเหมาแจ้งแต่ไม่มีการออกตรวจหน้างานจริง	๓	ความเสี่ยงอยู่ในระดับปานกลาง

การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗ ขององค์การบริหารส่วนตำบลนิคมชัย

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน/ ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต
๑.	การรับพนักงานเข้าปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด -มีการเรียกรับผลประโยชน์ในการรับพนักงานเข้าปฏิบัติงาน -มีการรับฝากพนักงานที่จะเข้าปฏิบัติงานจากผู้มีอำนาจหรือผู้ที่สนิทสนม	๑.ควบคุมกำกับดูแลไม่ให้บุคลากรใช้ตำแหน่งหน้าที่ราชการเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ส่วนตน ไม่ว่าจะ เป็นของขวัญ ของรางวัล ความก้าวหน้าหรือผลประโยชน์ในรูปแบบใดๆ ๒.ยึดมั่นในผลประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ
๒.	การประเมินภาษีค่าความเป็นจริง -ไม่ประเมินภาษีตามความเป็นจริงแต่ประเมินตามแบบที่ผู้เสียภาษียื่น	๓.หลีกเลี่ยงกิจกรรมใดๆที่ทำให้องค์กรเสื่อมเสียชื่อเสียงประชาชนขาดความไว้วางใจ ๔.ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือคำแนะนำเกี่ยวกับการให้ การรับของขวัญ ของกำนัล การรับรองและการจัดการกับผลประโยชน์ทับซ้อน
๓.	ถนนที่มีการก่อสร้างใหม่ไม่สามารถใช้งานได้เนื่องจากไม่เป็นไปตามโครงการจัดซื้อจัดจ้าง -การตรวจรับงานก่อสร้างตามเอกสารที่ผู้รับเหมาแจ้งแต่ไม่มีการออกตรวจหน้างานจริง	๕.จัดกิจกรรมฝึกอบรม ส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม ๖.ต้องไม่ถกถามาถึงการให้ การรับของขวัญ ของที่ระลึก ของกำนัล หรือผลประโยชน์ใดๆ ๗.หากมีสถานการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้น ควรปฏิเสธการรับของกำนัล ของขวัญหรือผลประโยชน์อื่นใด โดยอธิบายว่าเป็นการขัดต่อกฎหมาย นโยบายของรัฐ ความเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ ๘.ไม่รับ หรือไม่ให้เงินสด หรือสิ่งอื่นใด เช่น ลดราคา การรับบริการ หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน ๙.ไม่ยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดกับผู้ที่มีความเกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ ๑๐.ก่อนรับหรือให้ของขวัญ ของที่ระลึก ของกำนัลหรือประโยชน์ใดๆ ควรตรวจสอบให้แน่ใจว่าได้ปฏิบัติตามกฎหมาย นโยบายของรัฐ